

строків застосування («безстроково»), а по суті – відмова від тимчасовості (наприклад, Указ Президента України від 27.02.2021 № 81/2021), а також фактично щотижневі рішення про застосування заходів (особливо, протягом лютого-квітня 2021 року). Зазначені вище фактори дозволяють визначення з 01.02.2021 наступного – третього етапу розвитку законодавства.

Отже, підсумовуюче викладене, варто визнати, що цілком можливо провести періодизацію вітчизняного законодавства щодо індивідуальних обмежувальних заходів, виокремивши принаймні два етапи. Наявність та хронологічні рамки третього є підставою для подальших наукових дискусій.

Література:

1. Доронін І.М. Національна безпека України в інформаційну епоху: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2020. С. 26.

2. Birkhauser N. Sanctions of the Security Council against Individuals – Some Human Rights Problems URL: www.esil-sedi.eu/sites/default/files/Birkhauser.PDF (Last accessed: 24.12.2020).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-31>

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ КОНТРАКТІВ В КІБЕРСПОРТІ ВІДПОВІДНО ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Косохатко Б. С.

магістр Інституту права

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Щодня перед світовою спільнотою постають нові виклики, які зазвичай потребують сучасного та швидкого рішення. Доволі часто такі рішення є цифровими: починаючи від надання державних послуг і закінчуючи онлайн освітою та медициною.

Цифровізація та інтереси молодого покоління не оминули й сучасний спорт. Вже сьогодні можна побачити, як улюблений футболіст збірної футболу України та професійний кіберспортсмен українського клубу грають в один з найвідоміших онлайн шутерів. Такі події не залишаються без уваги широкого кола людей, а тому збирають сотні

тисяч прихильників з усього світу. За такими подіями прихована не лише гарна картинка та цікавий контент, а й команди гравців, їх медіастратегії, менеджери, промоутери, маркетологи, юристи та найголовніше про що треба згадати – певні правовідносини, які серед усього пов'язують професійних кібергравців з командами, грою та вже згаданими раніше глядачами.

Як правило, такі правовідносини в електронному спорті (гравців та команд) закріплюються нічим іншим, як контрактами, тобто, особливою формою трудового договору. За аналогією, як це відбувається в футболі, тенісі, баскетболі чи іншому добре відомому нам виду спорті. Проте, чи мають такі контракти так багато спільного з тим, що є у звичайному спорті?

Зрозуміло, що такі контракти, хоч і мають схожу природу з контрактами у класичному спорті, проте, вони не є аналогічними та мають свої відмінні характерні риси. Постає питання чи ідеально забезпечені нормативно правовою базою правовідносини у звичайному спорті та чи поширюються вони на кіберспорт?

Насправді питання врегулювання трудових відносин у такій специфічній сфері як професійний спорт потребує вдосконалення, оскільки станом на сьогодні основний національний закон у галузі спорту – Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 р. №3808-ХІІ (далі – Закон) – стосується лише загальних основ діяльності у сфері фізичної культури та спорту, регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури та спорту, а також не містить навіть прийнятеного визначення такого поняття як контракт із професійним спортсменом.

У ст. 38 цього Закону зазначено, що діяльність у професійному спорті спортсменів, тренерів та інших фахівців, яка полягає у підготовці та участі у спортивних змаганнях серед спортсменів-професіоналів і є основним джерелом їхніх доходів, провадиться відповідно до цього Закону, Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів, а також статутних та регламентних документів відповідних суб'єктів сфери фізичної культури та спорту й міжнародних спортивних організацій [1].

Слідуючи логіці законодавця в статті 38 вищезгаданого Закону ми повинні звернути свою увагу на частину 3 статті 21 Кодексу законів про працю, де передбачено, що особливою формою трудового договору є контракт, в якому строк його дії, права, обов'язки й відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін. Сфера

застосування контракту визначається законами України [2]. В нашому випадку сферою застосування є спорт.

Звідси слідує, що якщо кіберспортсмен є справді професійним спортсменом, то в такому разі на нього поширюється дія законів України, в тому числі Кодекс законів про працю України. І хоча положення законодавства про класичний спорт не ідеальні, проте вони вже додають певне нормативне підґрунтя для сфери електронного спорту.

А враховуючи те, що Наказом Міністерства молоді та спорту України від 16.09.2020 № 1557 кіберспорт було визнано офіційним видом спорту в Україні [3], то це означає, що на кіберспортсменів поширюються аналогічні положення законодавства (обов'язки, статуси, права, гарантії, в тому числі трудові), що і на всіх спортсменів України інших видів спорту.

Аналізуючи практику застосування трудових договорів в інших видах спорту можна також побачити деяку особливість, яка полягає в тому, що в деяких дисциплінах (переважно командних) існує локальне імперативне тлумачення поняття «контракт» відповідною профільною організацією.

Для прикладу, ми можемо віднайти це в статті 11 Регламенту «Чемпіонату України з хокею з шайбою – Чемпіонату Української хокейної ліги сезону 2017-2018 років», затвердженого ТОВ «Українська хокейна ліга» та погодженого ВГО «Федерація хокею України».

Схожу практику можна знайти й в Регламенті Всеукраїнських змагань з футболу серед команд клубів Професіональної футбольної ліги сезону 2017/18, затвердженого конференцією Об'єднання футбольних клубів «Професійна футбольна ліга України» та виконавчим комітетом Громадської спілки «Федерація футболу України».

Що ж стосується індивідуальних видів спорту, то усталеною є практика, коли спортсмена залучають для конкретних змагань і тоді між ним та організацією існують цивільноправові відносини, які не мають жодного імперативного характеру та не є навіть схожими на трудові.

Чи можливо використати таку практику в кіберспорті? Насправді такий підхід не доцільно застосовувати в кіберспортивній галузі, оскільки на відміну від футболу чи хокею – кіберспорт об'єднує в собі велику кількість різноманітних дисциплін, кожна з яких потребує окремих навичок, різноманіття команди та є особливою за своєю механікою гри. Наприклад, в дисципліні «Dota 2» команда потребує 5 гравців різних ролей та тренера і вважається командним видом спорту, тож для неї доцільно застосовувати модель «працівник-роботодавець» з усіма перевагами трудових відносин. Водночас така дисципліна, як «Hearthstone» потребує всього одного гравця, який може навіть не

представляти клуб та не мати тренера і бути індивідуальним спортсменом. Щоправда, це часто не стає на заваді для деяких кіберспортивних клубів і вони все одно наймають такого гравця в штат за трудовим контрактом.

Тож, як ми бачимо, кіберспорт є достатньо розрізненою сферою і видом спорту, який має свої надто відмінні особливості, в яких неможливо застосувати шаблонні правила чи конструкції.

Окрім того, є також деякі особливості умов контрактів з кіберспортсменами, які не є типовими для інших видів спорту та українського трудового законодавства.

Доволі часто контракти у сфері кіберспорту передбачають дещо незвичні положення, які стосуються образу життя та дій які повинен вчиняти або не вчиняти кіберспортсмен. Наприклад, під час проведення турніру «WePlay! Bukovel Minor 2020» в контрактах багатьох спортсменів була передбачена заборона катання на лижах чи участь в інших зимових розвагах. Також, доволі часто, окрім тренувань, в контрактах передбачають умови, що стосуються медіа складової життя спортсмена: проведення певної кількості прямих трансляцій під час тренувань, проведення певної кількості фотосесій, гра на певній ролі протягом певного часу та інші.

Підсумовуючи, можна зазначити, що сфера кіберспорту на сьогодні є недостатньо забезпечена нормативно-правовою базою з законодавчої точки зору не дивлячись на те, що вона вважається перспективною та прибутковою. Так, за даними провідної аналітичної компанії «Newzoo» сумарний прибуток від кіберспорту у всьому світі за 2021 рік має сягнути більше мільярда доларів [4].

Література:

1. Юридична газета №36 (638) від 04.09.2018
URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sportivne-pravo/kontrakt-z-i-sportsmenom--trudoviy-dogovir.html> (дата звернення: 29.09.2021).
2. Кодекс законів про працю України: Закон України № 322-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 29.09.2021).
3. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 16.09.2020 № 1557 / Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1557924-20> (дата звернення: 29.09.2021).
4. Інтернет-журнал «Cybersport.ru» від 09.03.2021
URL: <https://www.cybersport.ru/other/news/newzoo-summarnaya-pribyl-kibersporta-v-2021-godu-prevysit-milliard-dollarov> (дата звернення 29.09.2021).